

בס"ד. ש"פ ראה, מבה"ח אלול, ה'תש"ב
(הנחה בלתי מוגה)

אחרי הו' אלקיכם תלכו ואותו תיראו ואת מצותיו תשמרו ובקולו תשמעו ואותו תעבדו וכו' תדבקון¹. ומבואר בלקו"ת² ובסידור³ שבפסוק זה נימנו כל פרטי אופני העבודה, שהתחלתה היא בבחי' אחרי הו' אלקיכם תלכו, ושלמותה היא בבחי' וכו' תדבקון. ועפ"ז יש לבאר גם הטעם שפסוק זה קורין תמיד בר"ח אלול או בשבת מברכים חודש אלול. דהנה, חודש אלול הוא חודש החשבון על כל השנה⁴, וזהו ג"כ ענין התקיעות שבחודש אלול, שענינם הוא כמ"ש⁵ אם יתקע שופר בעיר ועם לא יחרדו, והיינו, לפי שבחודש אלול מאירים י"ג מדות הרחמים⁶ (כדאיתא במשנת חסידים⁷ ובפרי עץ חיים⁸), ועל ימים אלו נאמר⁹ ואנכי עמדתי בהר כימים הראשונים, מה הראשונים ברצון אף האחרונים ברצון, שהו"ע גילוי בחינת הרצון שלמעלה, שע"ז מתעורר ג"כ הרצון הפנימי שבנפש האדם, ולכן אפשר אז לתקן את כל הענינים כו'. וזהו שבחודש אלול קורין הפסוק אחרי הו' אלקיכם תלכו וגו', שבו נימנו כל עבודות הכלליות שצריכים לעשותם בכל יום ויום מימי השנה, כיון שאז צריך לעשות חשבון על כל השנה אם עשה עבודתו בכל ענינים אלה.

(ב) **והנה** נוסף על הפסוק אחרי הו' אלקיכם תלכו גו' שבתורה, שמבאר סדר המדריגות בעבודה עצמה, מהתחלת העבודה בבחי' אחרי הו' גו' עד לבחי' וכו' תדבקון, ישנו גם הפסוק שנביא שבו מבאר את ההכנה להתחלת העבודה בבחי' אחרי הו' אלקיכם תלכו, שזהו מ"ש¹⁰ אחרי הו' ילכו (שההכנה לזה היא) כאר"י ישאג כי הוא ישאג ויחרדו בנים מים יחרדו כצפור ממצרים וכיונה מארץ אשור. והענין בזה, דהנה העבודה דאחרי הו' גו' הו"ע היראה, שהרי ההפרש בין אהבה ליראה הוא שאהבה

---

1) פרשתנו יג, ה.	6) לקו"ת פרשתנו לב, א ואילך.
2) פרשתנו יט, ב (וראה גם סהמ"צ להצ"צ	7) מסכת אלול פ"א, ג.
קפה, ב).	8) ראה פע"ח שער ר"ה בתחילתו.
3) כג, ד ואילך.	9) עקב י, י ובפרש"י. וראה גם פרש"י:
4) סה"מ תרצ"ו ס"ע 141 ואילך (וש"נ).	10) תשא לג, יא. עקב ט, יח.
5) סה"מ הי"ש"ת ע' 153.	10) הושע יא, י"א.
6) עמוס ג, ו. טור או"ח רסתקפ"א.	

היא עבודה פנימית ויראה היא בחיצוניות, שזהו"ע אחרי הוי'. ולכן גם ההכנה לזה היא כארי' ישאג, שארי' הו"ע היראה, כמ"ש¹¹ ארי' שאג מי לא יירא. וזהו ג"כ מ"ש ויחרדו בנים, דחרדה הו"ע היראה, והחרדה דאלול (שע"י התקיעות) היא בכללות ישראל, שזהו מ"ש ויחרדו בנים, שקאי על כל ישראל שנקראים בנים, כמ"ש¹² בנים אתם להוי' אלקים. ועוד זאת, שפעולת החרדה היא לא רק על אלו שהם בכחינת בנים, אלא גם על אלו שהם בחינת עם, שזהו מ"ש¹³ אם יתקע שופר בעיר ועם לא יחרדו, עם דייקא. וזהו ג"כ שלאחרי ויחרדו בנים מים, מוסיף ומסיים יחרדו כצפור ממצרים וכיונה מארץ אשור, שגם אלו שהם בכחינת גלות בב' האופנים דמצרים ואשור¹³, הנה גם בהם נעשה ענין החרדה בחודש אלול. וחרדה זו היא הכנה להתחלת העבודה דאחרי הוי' ילכו גו'.

ג) ולהבין זה בפרטיות יותר, וגם להבין מ"ש כארי' ישאג כי הוא ישאג (ב"פ שאגה), וגם להבין מה שמייחס ענין השאגה לארי' דוקא. והענין בזה¹⁴, דמ"ש כארי' ישאג קאי על עבודת המלאכים, ובפרט עבודת השרפים, שנקראים שרפים לפי שהם נשרפים בהשגתם¹⁵, והיינו, שהשרפים הם בעלי השגה גדולה, שהרי השרפים הם בעולם הבריאה, ואימא עילאה מקננא בכורסיא¹⁶, ולכן מאיר שם השגה באלקות. וזהו גם מ"ש¹⁷ שרפים עומדים ממעל לו, דלכאורה אינו מובן, כפי שהקשה הבעש"ט¹⁸, איך אפשר להיות שיעמדו ממעל לו, והרי מ"ש ממעל לו קאי על מ"ש לעיל מיני¹⁹ ואראה את אד' יושב על כסא רם ונשא, ואיך אפשר שהשרפים יעמדו ממעל לבחי' זו, ובפרט שבחי' זו היא מקור חיותם, ואיך אפשר שיעמדו ממעל לו, למעלה ממקור חיותם. אך הענין הוא, ע"ד מ"ש בתניא²⁰ בענין מקיף ומוקף, שכאשר לומד ומשיג דבר הוי' זו הלכה²¹, הנה אף שההלכה היא למעלה משכל האדם, מ"מ, עי"ז שמשגי אותה הרי

עז, ד. ועוד.

16) תקו"ז ת"ו (כג, א).

17) ישעי' ו, ב.

18) ראה אוה"ת בראשית ח"ו תתרכז, ב.

סה"מ תרל"ה ח"א ע' ו. ח"ב ע' שב. וש"נ.

19) ישעי' שם, א.

20) פרק ה. וראה גם לקו"ת חוקת סב, ג.

סה"מ תרע"ח ע' תיו ואילך. סה"מ תרפ"ו ע'

קסא ואילך. ד"ה מים רבים תשי"ז פ"ז (תו"מ

חי"ח ע' 203).

21) שבת קלח, ב.

11) עמוס ג, ח.

12) פרשתנו יד, א.

13) ראה לקו"ת דרושים לר"ה ס, א.

סה"מ אידיש ע' 80 ואילך.

14) כהבא לקמן — ראה ד"ה אני לדודי

דש"פ ראה עת"ר (סה"מ עת"ר ס"ע רלב

ואילך). וראה גם ד"ה כתיב אחרי ה' ילכו

כארי' ישאג באוה"ת דרושים לר"ה ע' א'תיג

ואילך. ד"ה אתם נצבים תשכ"ב (סה"מ

תשכ"ב ע' שלה ואילך).

15) ראה לקו"ת נשא כח, סע"ד. פינחס

הוא מקיפה בשכלו, וכיון שהוא מקיף אותה הרי הוא למעלה ממנה. ובוהו יובן מ"ש שרפים עומדים ממעל לו, דכיון שהם משיגים את מקור חיותם הרי הם מקיפים את החיות והם למעלה ממנו. ומצד השגה זו הרי הם בהתפעלות והתלהבות, וזהו ענין כארי' ישאג.

אמנם עיקר ענין השאגה הוא מצד ענין שהוא בריחוק הערך ממנו, וע"ד מ"ש²² שאגתי מנהמת לבי, שקאי על ענין התשובה, שזהו ענין שבאין ערוך, וואָס ער שטעלט זיך איבער מן הקצה אל הקצה, שבתחילה הי' בארץ צי' ועיף בלי מים²³, וע"י התשובה נעשה במעמד ומצב שזדונות נעשים לו כזכיות²⁴, והיינו, שמצד דבר שבאין ערוך נעשה ענין של שאגה, אבל כאשר משיג דבר שבערכו, הנה ההשגה מעוררת רק התלהבות והתפעלות, ולא שאגה. ומזה מובן, שמ"ש כארי' ישאג הוא מצד התבוננות והשגת השרפים בענין שבאין ערוך, והיינו, שלא זו בלבד שמשיגים את מקור חיותם, אלא עוד זאת, שהם משיגים גם שמקור חיותם הוא הארה בלבד שבאין ערוך כלל לבחי' העצם שממנה נמשך ההארה, וכמו שם האדם שהוא באין ערוך לעצם הנפש²⁵, ואפילו להכחות עצמיים ואפילו להכחות מחשבה דיבור ומעשה. והגם שידוע בענין השם שעל ידו הוא המשכת החיות²⁶, וכידוע בענין מארז²⁷ בשעה שבא הקב"ה לבראות את האדם נמלך במלאכי השרת כו' אמרו לו אדם זה מה טיבו, אמר להן חכמתו מרובה משלכם, הביא לפניהם את הבהמה ואת החי' ואת העוף, אמר להם זה מה שמו, ולא היו יודעין, העבירן לפני אדם, אמר לו זה מה שמו, אמר זה שור כו', והביאור בזה²⁸, לפי שאדה"ר ידע והשיג שורש החיות של כל נברא, שזהו"ע השמות, אך מ"מ, המשכת החיות ע"י השם היא רק לגבי הגוף (ודוגמתו בענין השם למעלה שהוא המשכת החיות לגבי כללות ההשתלשלות), אבל לגבי עצם הנפש, ומכ"ש לגבי עצם הנשמה, הרי זה רק הארה שבאין ערוך כלל. וזוהי השגת השרפים,

(22) תהלים לח, ט.

(23) שם סג, ב.

(24) יומא פו, ב. תניא פ"ז.

(25) ראה תו"א ר"פ תרומה. לקו"ת בהר מא, ג. בלק סז, ג. מאמרי אדה"ז על פרשיות התורה ח"א ע' רכב ואילך. אוה"ת שמות ע' קג ואילך.

(26) ראה תניא שער היחוד והאמונה ספ"א.

(27) ב"ר פי"ז, ד.

(28) ראה רמב"ן ובחיי בראשית ב, יט.

ש"ה בהקדמה בית המקדש (יד, א). לקוטי אמרים להרב המגיד סימן רמד. אור תורה להרב המגיד ד, סע"ב ואילך. לקו"ת בהר שם. נשא כו, ב. כז, א. אוה"ת בראשית ח"ג תקמב, א. סה"מ תר"ל ע' סז ואילך. ע' צז ואילך. המשך מים רבים תרל"ו פרק כב. המשך תער"ב ח"א פרק שז ואילך. סה"מ תרח"ץ ע' קז. וש"נ.

שמתבוננים ומשיגים הענין דאין קדוש כהוי²⁹, שאין שייך לומר עליו שהוא קדוש ומובדל, לפי שאינו בגדר העולמות כלל, ועי"ז נעשה אצלם ענין השאגה, שזהו מצד ההשגה בבחי' שבאין ערוך. וזהו פירוש הב' במ"ש שרפים עומדים ממעל לו, דמאחר שהם משיגים הפלאות הסובב, ורוצים ומשתוקקים להכלל בבחי' זו, הרי הם נמצאים בבחינה זו, דבמקום שרצונו של אדם שם הוא נמצא, כפירוש הבעש"ט בזה. ופירוש זה הוא בעומק יותר מפירוש הא', דלפי פירוש הא' הרי הם באותה המדריגה של מקור חיותם, ורק מפני שהם משיגים ומקיפים מדריגה זו, הרי זה נקרא שהם למעלה ממנה, אבל לפי פירוש הב', הרי הם נמצאים בבחי' הסובב, שבאין ערוך למקור חיותם.

ד) **אך** עדיין צריך להבין, מה שהכתוב מייחס את השאגה לבחי' ארי' דוקא, שהרי כל האמור לעיל שייך לכללות עבודת המלאכים, ולא לבחי' ארי' דוקא. אך הענין הוא, דהנה כתיב³⁰ פני ארי' אל הימין גו' ופני שור מהשמאל, והחילוק בין ימין ושמאל הוא, שימין הו"ע הגילוי, ושמאל הו"ע הצמצום, ומזה נמשך גם החילוק בין ארי' ושור למטה, שזהו החילוק שבין חיות לבהמות³¹ (שהרי ארי' הוא מלך שבחיות ושור מלך שבבהמות³²), שהחיות הם בבחי' התפעלות וחמימות יותר מבהמות, שבהמות הם בקרירות וחיות הם בחמימות, והיינו מפני תגבורת החיות, שזהו התגלות החיות, משא"כ השור שכחו חזק, כמ"ש³³ ורב תבואות בכח שור, כשור לעול³⁴, אבל זהו בהעלם. וחילוק זה הוא מצד שרשם³⁵, שפני שור הוא מהשמאל, שהו"ע הצמצום וההעלם, ופני ארי' הוא מימין, שהו"ע האור והגילוי, שמזה נמשך תגבורת החיות. וזהו ג"כ שארי' בגימטריא גבורה³⁶, דלכאורה אינו מובן, הרי פני ארי' אל הימין, ואיך הוא בחי' גבורה, אלא שזהו ענין תגבורת החיות מצד הגילוי אור שמאיר בהם.

ובזה יובן ג"כ הטעם ששור הוא בהמה טהורה משא"כ ארי', דלכאורה אינו מובן, הרי בשרשו פני ארי' אל הימין, והוא למעלה מפני שור מהשמאל, ומה השור שחיותו בצמצום והעלם טהור הוא, הרי ארי' שחיותו

29) שמואל-א ב, ב.

30) יחזקאל א, י.

31) ראה גם אוה"ת דרושים ליום הכפורים

ח"ה ע' בקלא.

32) חגיגה יג, ב.

33) משלי יד, יד.

34) ע"ז ה, ב.

35) ראה גם ביאורי הזהר פ' ויחי לאדמו"ר

האמצעי (כו, ג ואילך) ולאדמו"ר הצ"צ (ח"א ע' קנט ואילך).

36) מאורי אור מערכת א אות קא.

הוא בגילוי ה'י' בודאי צריך להיות טהור. אך הענין הוא, דהיא הנותנת, שמצד הגילוי אור דפני ארי' אל הימין, אינו יכול להאיר למטה בכלים, רק בדרך שבירה, ולכן הוא טמא. וע"ד הידוע³⁷ בענין שבירת הכלים דתהו, דכיון שהיו אורות מרובים, לא היו יכולים להתקבל בכלים, ולכן היתה שבירת הכלים. ועד"ז מובן גם בענין ארי' ושור, דארי' שחיותו היא מבחי' ימין, שהוא ריבוי אור וחיות, הנה גוף הארי' אינו כלי לריבוי אור וחיות, ולכן הוא גוף טמא, כיון שהגוף הוא רחוק מהחיות, משא"כ שור שחיותו בצמצום, הנה גוף השור הוא כלי לחיותו, ולכן הוא גוף טהור. ומובן גם מהמשל הידוע דנפילת החומה, שכל מה שנופל מבחינה עליונה יותר נופל למטה יותר³⁸, שלכן, ארי' ששרשו למעלה יותר, הוא חי' טמאה. וזהו גם הטעם שארי' הוא טורף ודורס. אמנם, ע"פ האמור נמצא שהסיבה שארי' הוא טורף ודורס היא מצד גופו, שאינו כלי לריבוי אור. אך באמת צ"ל שזהו ג"כ מצד האור, כי, אופן הכלים הוא לפי אופן האורות, וכמו בתהו, שהסיבה לכך שהכלים הם מועטים היא לפי שהאורות הם מרובים, ולכן בהכרח לומר שכל הענינים שישנם בהכלים הנה מעין זה הוא גם בהאורות. ומזה מובן גם בנוגע לארי' שטורף ודורס, שאין זה רק מצד הכלי בלבד, אלא מעין זה הוא גם מצד האור והחיות.

וזהו גם מ"ש³⁹ אם יגעה שור על בלילו (בתמי'), שכאשר יש לשור בליל תבואתו, אז אינו גועה, ודוקא כשאיין לו טרף מזונו אז הוא גועה, ובארי' כתיב⁴⁰ הישאג ארי' ביער וטרף אין לו (בתמי'), שדוקא כשיש לו טרף אז הוא גועה. והענין בזה, שפני שור מהשמאל הוא בבחי' שוב, שמסתפק בהגילוי אור, שמרווה צמאוונו, ולכן הוא בהתיישבות (ורק כשהאור אינו מאיר והוא בבחי' העלם והסתר לגמרי, אז היא השאגה), אבל פני ארי' אל הימין הוא בבחי' רצוא, שאינו מסתפק בהגילוי אור, ואדרבה, ככל שיהי' הגילוי אור יותר הרי זה פועל הרצוא ביותר, והיינו, שמצד גודל הגילוי דאור הממכ"ע נרגש אצלו הפלאות אור הסוכ"ע, ומצד זה נעשה ענין השאגה כנ"ל. וזהו גם מה שארי' טורף ודורס, שענינו בקדושה הוא הכעס וההתגברות על המנגד. וכפי שרואים בענין העבודה, שמי שעבודתו היא בהתיישבות, בבחי' שוב, מצד בחי' ממכ"ע, לא נוגע לו כ"כ שיש מציאות של מנגד לאלקות, דכל זמן שהמנגד אינו מנגד

38) לקו"ת פרשתנו יט, ג.

39) איוב ו, ה.

40) עמוס ג, ד.

37) ראה עץ חיים שער הכללים פ"א-ב.

שער התיקון פ"ה. שער המלכים פ"א ופ"ה.

ובכ"מ.

לעבודה שלו אין זה נוגע לו (וכללות עבודתו היא בדרך הכנעה וביטול, כשור לעול), משא"כ מי שעבודתו היא בהתלהבות, בבחי' רצוא, מצד בחי' הסוכ"ע, הנה כאשר ישנו מציאות של מנגד, אינו יכול לסבול זאת, ופועל לבטל את המנגד (ער זאָל ווערן אויס מנגד), דזהו"ע טורף ודורס, וכמו הזאב שטורף מלפניו ומלאחריו⁴¹, והיינו שבכל מקום, מלפניו ומלאחריו, שרואה איזה מציאות של מנגד, הרי הוא טורף אותו, שמבטלו מציאות של מנגד ועד שמהפכו לקדושה.

ה) **וממשיך** בכתוב (לאחרי כארי' ישאג) כי הוא ישאג, הוא לשון נעלם, ששאגה זו היא למעלה גם משאגת הארי'. והענין בזה, ששאגת הארי' היא מצד האור שבעולמות, והיינו, שגם ע"פ משנת"ל ששאגת הארי' היא מצד הפלאת אור הסובב, הרי גם אור הסובב שייך לעולמות, שלכן נקרא בשם סובב כל עלמין⁴², ולכן הרי זה ג"כ בכלל אחרי הוי'. אמנם מ"ש כי הוא ישאג הרי זה מצד אמיתית הסובב שלמעלה מגדר סובב לעלמין. ובנפש האדם הרי זה מצד בחי' המקיף דיחידה שלמעלה גם מבחי' המקיף דחי'. וממשיך בכתוב ויחרדו בנים גו', היינו, שב' הבחי' הנ"ל בענין השאגה, חודרים (דערנעמען) את כל אחד ואחד מישראל, שנקראו בנים, ולא רק אלו שהם בבחי' בנים, אלא גם אלו שהם במצב הגלות, כפי שמשיך בכתוב כצפור ממצרים, שזהו הגלות שבבחי' מיצר, וכיונה מארץ אשור, שזהו הגלות שבבחי' וישמן ישורון ויבעט⁴³, הנה גם בהם נעשה החרדה הבאה בסיבת שאגת הארי'.

וכללות ענין שאגת הארי' בעבודת האדם קשור עם עבודת הקרבנות, שהרי ענינו של הארי' הוא דאכיל קורבנין⁴⁴, וענין הקרבנות בעבודת האדם הוא כמ"ש⁴⁵ אדם כי יקריב מכס גו', והו"ע הקרבת נפש הבהמית⁴⁶ בכל פרטי הסוגים דשור כשב ועז⁴⁷, שכולם צריכים להיות קרבים באהבה מסותרת שבנפש האדם, שזהו הארי' דאכיל קורבנין שבאדם, שהרי אף שאש יורד מלמעלה מצוה להביא מן ההדיוט⁴⁸, והאש

41) מכילתא יתרו כ, ח. וראה סה"מ תרפ"ט ע' 117.

42) ראה תו"א מגלת אסתר צח, ב. סה"מ עטר"ת ע' שעא. תרפ"ט ע' 40. תרצ"ז ע' 192.

43) קונטרס התפלה ועוד.

44) האזינו לב, טו.

45) פ"ח (ע' 20). ספר השיחות תורת שלום ע' 10.

46) ויקרא א, ב.

47) לקו"ת ויקרא ב, ב ואילך.

48) קונטרס התפלה ועוד.

49) ראה זהר ח"ג לב, סע"ב. לקו"ת 10.

50) יומא כא, ב.

שלמטה הו"ע האהבה מסותרת. וכל זה הוא ההכנה לבחי' אחרי הוי' ילכו, שזוהי התחלת העבודה כנ"ל.

(ו) **והנה** עיקר ענין הארי' הוא בראש השנה, כידוע⁴⁹ שר"ה הוא בחינת ארי'. אמנם ההכנה לר"ה מתחילה בחודש אלול, כמ"ש כ"ק מו"ח אדמו"ר בהמאמרים דאלול לפני עשרים שנה⁵⁰ בכואו לארצות הברית [ע"מ לדור]. ולכן הנה גם באלול ישנו ענין הארי', שהו"ע התקיעות דאלול הפועלים השאגה והחרדה, ועי"ז נעשה אחרי הוי' ילכו, שזוהי התחלת העבודה כנ"ל, ולאח"ז באים שאר המדריגות, ועד שמגיעים לבחי' ובו תדבקון, בתוספת נו"ן פשוטה, שיש לה רגל ארוכה ומשוכה למטה, לרמז שתתפשט ותומשך הארת והמשכת גילוי אלקותו ית' למטה מטה כו'⁵¹, ובאופן שגם למטה ישנו ענין הדביקות כו'. וכן הוא גם בענין חודש אלול, ר"ת אני⁵² לדודי ודודי לי⁵³, שהתחלה היא מאני לדודי, ואח"כ נעשה ודודי לי, שהו"ע הדביקות, ועד שהאני לדודי ודודי לי נעשים דבר אחד. וממשיך בכתוב הרועה בשושנים, דשושנה אית בה תליסר עלין כנגד י"ג מכילין דרחמי⁵⁴, שמאירים בחודש אלול. וגם פירוש הרועה בשושנים הוא ששונים בתורה, והו"ע י"ג מדות שהתורה נדרשת בהן⁵⁵, שהמשכה זו היא בשמע"צ ושמח"ת. והרי התורה היא הכלי להמשכת הכתיבה וחימה טובה לשנה טובה ומתוקה, בכני חיי ומזוני רויחי.

49 ראה לקו"ת ר"פ עקב. ובכ"מ.
 50 ד"ה אני לדודי וסד"ה לך אמר לבי
 היש"ת (סה"מ היש"ת ע' 151. 153. 155.
 167).
 51 לקו"ת פרשתנו כ, סע"ב.
 52 שה"ש ו, ג.
 53 אבודרהם סדר תפלת ר"ה ופירושה
 פ"א. ראשית חכמה שער התשובה פ"ד (קטו,
 ב). פע"ח שער ר"ה פ"א. ב"ח לטור או"ח
 סתקפ"א (ד"ה והעבירו). של"ה במסכת ר"ה
 שלו (ריג, א). לקו"ת פרשתנו (לב, א). ועוד.
 54 לקו"ת פרשתנו לג, א. ועוד.
 55 ראה לקו"ת שם לג, ד. אוה"ת שם ע'
 תשפה.